

S:t Petersburg skriver på för "Youth in Europe" först

Stående, höger till vänster: Kristin Arnadóttir, Dagur B. Eggertsson, Robert Wessman, His Excellency Olafur Ragnar Grimsson, Tikhonov Valery V., Prokhorenko Alexander V., Sherstniov Sergej Y., Kramarev Arkady G. Sittande: Tomas Hallberg och Valentina I. Matvienko.

Efter ett långt förarbete var det dags för den första staden utanför Island att skriva på ECAD:s stora preventionsprojekt Youth in Europe.

Under ett inofficiellt besök av Islands President Olafur Ragnar Grimsson skrev S:t Petersburg på en avsiktsförklaring om deltagande i projektet.

Efter ett mycket hårt arbete av S:t Petersburgs stadsjurister och projektets avtalsansvarig Kristin Arnadóttir kunde till slut S:t Petersburgs guvernör Valentina Matvienko och ECAD:s direktör Tomas Hallberg sätta sina signaturer på dokumentet som blir startskott för det första praktiska arbetet bland de deltagande städerna.

Islands President, som är projektets beskyddare, betonade vikten att just S:t Petersburg var först.

Det har en stor symbolisk betydelse att staden, som en av ECAD:s första medlemmar och av de mest aktiva, tar det

första steget i detta internationella samarbetsprojekt.

Under sitt besök i S:t Petersburg hann Presidenten även med ett besök på S:t Petersburgs statliga Universitet, där han

höll en mycket uppskattad föreläsning för studenterna om Islands erfarenhet av drogprevention. Han förärade även ECAD:s lokala kontor, som är inrymt på Universitetet, ett besök och samtalande där med en grupp studenter på narkotikasamordningsutbildningen. ECAD:s regionala direktör George Zazulin berättade i korthet om kontorets verksamhet innan delegationen för iväg till flygplatsen.

S:t Petersburg är en av fem städer som Actavis Group ger ekonomiskt stöd till, för sin medverkan i Youth in Europe.

Mer information om projektet finner du på vår hemsida www.ecad.net

Göteborg och Perm bytte erfarenheter i Ural

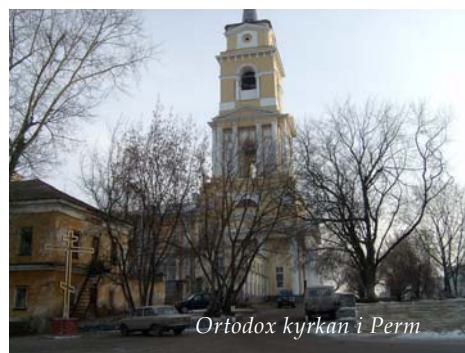
Göteborgska sociologen med stor erfarenhet i drogpreventionsfrågor, Ove Lundgren, var på besök i Perm i Ryssland i början på december 2005.

Ove har varit ECAD Sverige:s styrelseledamot i många år, och i Perm fick han tillsammans med ECAD:s direktör Tomas Hallberg ett varmt mottagande på ECAD:s lokala konferens angående drogsamordningen.

Ove har vänligen delat sina professionella och personliga intryck från besöket med Tomas, som redogör för dessa i ECAD:s nyhetsbrev.

«Miljonstaden Perm är en av få ryska städer som har en särskild narkotika-amordningsavdelning inom borgmästariet. «Därför var det lätt att hitta många likheter med hur vi i Sverige organiserar arbetet lokalt. Förvånansvärt många likheter», menar Ove Lundgren. «Till och med vädret var det samma som hemma. Jag hade förväntat mig betydligt kallare klimat när jag "nästan" hamnade i Sibiren».

Narkotikaproblematiken i Perm är ny jämfört med i Sverige. Givetvis fanns det narkotika även på Sovjettiden men inte alls i samma omfattning som nu. Perm är relativt

Ortodox kyrkan i Perm

förskonad från narkotikan om man jämför med de värst drabbade områdena i Ryssland. Skolvaneundersökningar visar på ungefär samma prevalens som i Sverige.

Se sidan 2

WHO-rapport om sprutor kan komma att revideras

Expert Panel i Genève

Under ett expertmöte arrangerat av *Institute of Medicine in Genève* 19-20 december 2005 erkände författaren till WHO:s rapport om sprututbytes effekt på HIV bland injektionsnarkomaner, *Alex Wodak*, att misslag kan ha begåtts och han skall åka hem och se över rapporten.

"Det var många rapporter att läsa, över 200, det kan ha skett fel och jag får i så fall komma tillbaka med rättelse", sade Wodak.

Detta skedde efter att svenska forskaren *Kerstin Käll*, själv medförfattare till en studie i samma ämne, uttalat förödande kritik om Wodak-rapporten.

Käll gick i sin framställning igenom några av de slutsatser som Wodak gjort av de material som han och medförfattare samlat och visade det orimliga i hans slutsatser¹. Felen är lätta att hitta för den som läser rapporten, poängterar Käll. Exempelvis har Wodak i sin rapport tagit med en studie som bevis för att sprututbytesprogram fungerar som HIV-prevention, som inte har mätt denna faktor utan endast hur många sprutor som lämnas tillbaka².

Wodak har även tagit med Lund som ett HIV-preventivt framgångsexempel. Lund har aldrig haft någon HIV-epidemi, och svenska experter är överens om att det inte finns några vetenskapliga bevis på att programmet haft någon HIV-preventiv effekt.

Käll kritiserade även Wodak för de felaktiga metoder som användes när man jämfört HIV-prevalensen i olika länder i hela världen. Man

har bland annat jämfört städer under olika tidsperioder. Det finns stora risker med att jämföra resultat av sprututbytesprogram om man inte kontrollerar om interventioner hamnat i olika tidsfaser i epidemin.

Alex Wodak har i många år varit ledare för harm reduction-rörelsen. Han

öppnade på eget initiativ både sprututbytesprogram och injektionsrum i Australien innan detta var lagligt. Wodak har även engagerat sig för legalisering av cannabis.

¹Ur Kerstin Källs tal:

"I see the following problems with the Australian studies:

Since the stage of the epidemic is not stated for the different cities you will not know if you are measuring during the rapid phase of increase or on the downward slope or if there was an epidemic in the city at all. It is not unreasonable to suspect that most countries react slowly and introduce NEP (Needle Exchange Programmes) after the rapid phase, which would tend to bias data in favour of NEP. Cities not hit at all by the epidemic may not be included in the study unless they have a NEP, which would bias in the same direction.

In cities hard hit by the epidemic it is likely that frequent measurements will be done during the initial rapid phase because of the alarm raised by the outbreak, which would bias against cities without NEP. It is also noteworthy that as many as 48% of the cities with NEP studied by Hurley and co-workers had an increase of HIV seroprevalence in spite of NEP. With these serious limitations it seems to me that it is not possible to draw any conclusion about the effectiveness of NEP from these two studies".

Se sidan 3

Göteborg och Perm bytte erfarenheter i Ural

Från sidan 1

«Jag är imponerad av engagemanget i narkotikafrågan. Både från borgmästeriet och de ca 100 deltagarna i konferensen. När klockan närmade sig 18.00 satt nästan alla kvar och arbetade i olika grupper. Så är inte fallet på alla seminarier.»

«...Ja, det var inte utan att jag reagerade när personal från Ungdoms-centret berättade att de arbetade med att stärka ungdomar i sina könsroller och bejaka skillnader mellan manligt och kvinnligt. Detta betydde inte att man måste hålla sig till stereotypiska skillnader i fördelningar av arbete i hemmet.»

«Vi besökte även en grupp barn till föräl-

Ove Lundgren

drar med alkoholproblem, som träffades någon gång i veckan. Barnen, som hade kon-

centrationsproblem, tränades i att ta hänsyn och att samarbeta med sina kamrater. Tre pedagoger tog hand om 8 barn i 8-10 års åldern under några timmar.

Genom olika lekar fick de barnen till att diskutera och svara för sina relationer till varandra och sina egna känslor.»

- Vilken respons fick du av ditt framträdande på konferensen?

«Framförallt var de mycket intresserade av vårt sätt att räkna på kostnaderna för narkotikabekämpningen. Det var ett nytt och intressant tema för dem. Här kanske vi får anledning att återkomma till varandra.»

WHO-rapport om sprutor kan komma att revideras

Från sidan 2

²Ur Kerstin Källs tal:

“In review by Dr. Wodak and his co-workers looking at NEP:s effect on HIV prevalence and incidence they end up with a case of 6 to 5 in favour of NEP (6 positive, 5 inconclusive or negative).

First: The study by Monterosso and co-workers is misclassified as positive for NEP, whereas in fact the result is non-significant, which is correctly stated in the table. Number two: the study by Heimer and co-workers also listed as positive does not measure HIV prevalence among IDUs (Injecting Drug Users), but HIV prevalence only in returned needles, which cannot be directly translated into population. This study should not have been included at all.

And finally, the study by Ljungberg and co-workers is used to compare the HIV prevalence in the south of Sweden, which was not hard hit by the epidemic and had

NEP introduced 1987/1988, with Stockholm that had a rapid phase 1983 to 1985 with a prevalence of about 50% of heroin injectors. Wodak and his co-workers ignore that the authors point out that in Stockholm by the time of the study the incidence was already down to about 1%. If this study should be included it should be moved to the inconclusive.

With these corrections the case of NEP is reversed to 3-7, thus no longer in favour of NEP.

The scientific data do not support the idea that NEPs in and by themselves are effective in preventive the spread of HIV among IDUs.

By putting so much faith and emphasis on this isolated measure, other important and well established tools, like HIV testing and counselling, contact tracing etc. may have been neglected in the strategy to combat the spread of HIV among IDUs in many places.

I think this is particularly unfortunate for the countries that have the biggest problems today, where limited resources must be used where they are most effective. If you have to choose between NEP and HIV testing and counselling, it is crucial that you choose the most effective strategy.”

Kerstin Käll

Den kompletta versionen av Kerstin Källs tal finns på ECAD kontor:

Tel: +46 8 508 29 362

E-mail: ecad@ecad.net

”Färre heroinister dör i överdoser”

Färre heroinmissbrukare avlider i överdoser – 41 personer under 2004 jämfört med 50 året före, enligt nya siffror om narkotikadöden från rättsmedicinska register. Däremot ökar antalet döda med amfetamin och cannabis i kroppen, konstaterar tre forskare.

Analyserna av bl a Socialstyrelsens dödsorsaksregister för 2004 redovisas i en debattartikel i *Dagens Nyheter* av psykolog Anna Fugelstad, Karolinska Institutet, utredare Lars Age Johansson, Socialstyrelsen, och docent Ingemar Thiblin, Uppsala universitet och Rättsmedicinalverkets rättsmedicinska avdelning i Uppsala.

Orsaken till minskningen av antalet dödsfall bland heroinister är oklar. Det kan kanske bero på en följd av politiska situationen i opiumproducerande länder (tullen gör färre heroinbeslag senare år), men även ökad användning av ersättningspreparat som Metadon och Subutex.

Även en grupp som kallas ”heroin/morfin” visar en minskning. I de 73 analyserade dödsfallen under 2004 kan även legalt morfin ingå.

Dödsfallen med amfetamin har ökat senare år, konstaterar forskarna. 2003 avled 107 amfetaminmissbrukare jämfört med 99 året före och 62 döda år 1994. Amfetamin är mest

utbredda ”tunga” narkotikan i Sverige och medelåldern högre än bland heroinister.

Cannabisrelaterade dödsfall ökar också oroväckande. 60 avlidna med THC i blodet

Sergels Torg, Stockholm

under 2003 jämfört med 39 året före och 23 dödsfall år 1994. Drogen är inte känd för akut giftig effekt eller att ensam – i alla fall på kort sikt – orsaka organskador. Däremot psykiska skadeverkningar som kan leda till impulsiva självmord, våldsdöd med dödlig utgång och trafikolyckor. Många cannabisdödsfall har sannolikt samband med alkoholkonsumtion också. Den viktiga orsaken till ökade haschrelaterade dödsfall är förmodligen en ökad cannabisanvändning i befolkningen, menar de tre forskarna.

Dödsfall i samband med kokain och andra

illegala droger tycks inte ha ökat under 2004, trots att ibland motsatsen hävdas, enligt de tre forskarna. Narkotikarelaterad dödlighet över tid säger mycket om ett

lands drogproblem och missbrukets utbredning. Men det florerar ofta olika uppgifter – både inom landet och i jämförelse med andra EU-länder – om antalet beroende på hur man räknar. Därför är det viktigt att använda aktuell statistik och redovisa hur uppgifterna tagits fram.

Nästan alla dödsfall som sker i samband med drogintag undersöks rättsmedicinskt i Sverige, men dödsfall till följd av relaterade sjukdomar och kroniska organskador har förmodligen ett stort mörkertal, konstaterar forskarna.

/Av Drugnews

Heroin tillbaka i Finland – subutexmissbruket fortsätter

Heroin har återvänt till den finska drogmarknaden efter ett uppehåll orsakat av Afghanistan-kriget, som ledde till drastiskt minskad smuggling från Ryssland och Estland, svagare styrka och högre priser på heroin, rapporterar den ledande finska dagstidningen *Helsingin Sanomat*. Medan ingen dog av överdos av heroin i 2004, fanns det flera heroinrelaterade dödsfall i 2005.

Ändå kan heroindöda "räknas med ena handens fingrar" säger *Erkki Vuori*, professor på rättsmedicinska avdelningen vid Helsingfors universitet. Det som hände när heroingtillgången minskade, var att många missbrukare övergick till att injicera buprenorfin (Subutex) istället.

Det är inte lika lätt att få buprenorfin som ersättningsbehandling i Finland som i vissa andra länder, och därför åker många till Frankrike, Lettland och Estland för att få tag i recept. I många fall hamnar det importerade receptbelagda buprenorfinet på svarta marknaden i hemlandet. (Denna tvivelaktiga trafik startades förresten av en läkare, som nästan egenhändigt såg till att illegal Subutex dök upp som gatulangningsdrog i Finland. Hans frikostiga subutexutskrivning ledde till både förlorad läkarlegitimation och åtal, men då hade skadan redan skett).

"Subutex har behållit greppet om missbrukarna, även om heroin verkar vara på

väg tillbaka till den finska marknaden", säger kriminalkommissarie *Petri Rainiala* vid Helsingforspolisen.

Heroinets återkomst var förväntat. *Vuori*, som har obducerat offer till överdos, förutspådde förra året att heroin skulle dyka upp igen inom närmaste tio åren. "Det är helt klart att heroinet är på uppåtstående. Missbrukarna gillar heroin för att det verkar snabbt", säger *Vuori*.

Gatupriset på heroin har sjunkit och tillgången ökat. Trots det fortsätter Subutex att vara den mest använda drogen strax efter amfetamin och cannabis. "Vi påträffar heroin, men nio av tio av dom som söker behandling missbrukar huvudsakligen buprenorfin medan en av tio använder heroin. Det är proportionen", säger *Mika Paasolainen*, chef för kliniken för missbruksbehandling vid Helsingfors Diakonissanstalt.

Att Subutex är så populärt beror på det låga priset, jämna kvaliteten och lättillgängligheten.

"För tillfället är Subutex narkotikamarknadens bästa affärsprodukt. Andra droger ger mindre vinstmarginal", säger *Rainiala*.

Buprenorfin i sig leder inte till risken att dö av överdos, men i kombination med alkohol och andra droger, orsakade den över 70 dödsfall i 2004. En stadig ökning av dödsfall således från 7 fall i år 2000.

Narkotika efter farlighet

Åklagarmyndigheten har tagit fram ett ramverk där olika narkotikapreparat rangordnas efter deras farlighet. Den unika manualen är avsedd för att användas inom rättsväsendet.

Farlighet indelas i sex olika nivåer och har tagits fram utifrån elva kriterier. Såsom beroende, förgiftning, kropps- och psykiska skador och våldsrisk. I den lägsta nivån är växtdrogen kat, andra exempelvis bensodiazepiner (utom rohypnol), tredje hasch, marijuana, fjärde amfetamin, femte ecstasy, GHB m fl, och högsta nivån heroin m fl.

Kokain föreslås också att flyttas upp till högsta farlighetsnivå sedan drogen sprids alltmer och nya skaderisker blivit kända. Rapporten som sändes ut till landets åklagare går igenom ett 40-tal preparat som finns på den internationella marknaden, men ännu inte förekommit i svenska narkotikamål.

- Avsikten är att underlätta för åklagare att lättare kunna orientera sig om nya drogers farlighet vid bedömning av exempelvis straffvärde och gräns för grovt narkotikabrott. Men avsikten är inte att sätta fler i fängelse, utan att öka enhetligheten i rättstillämpningen, säger *Jonas Hartelius*, narkotikaforskare och utredare som skrivit rapporten, till Drugnews. Men han poängterar att mallen är en rekommendation som måste kompletteras fortlöpande när nya vetenskapliga rön blir kända om olika preparat. Han utesluter inte att manualen framöver även ska kunna användas i andra länder.

De elva farlighetskriterierna som bedöms är bl. a – beroenderisk, giftighet, kroppsliga och psykiska skador, social insufficiens, oberäkneliga effekter, potential för användning vid genomförande av brott.

Av Drugnews

Våra europeiska samhällen har experimenterat med och utvärderat både tolerans och intolerans gentemot illegalt droganvändande och drogmissbruk. Det är våra reflektioner kring detta som styr oss mot icke-användning. Detta med hänsyn till våra **hälsoförhållandens** väl.

ECAD is Europe's leading organisation promoting a drug free Europe and representing millions of European citizens. Drug dealing and drug abuse cause enormous problems in Europe. Nations and their citizens are affected by the consequences of drug abuse. ECAD member cities work to develop initiatives and efforts against drug abuse supporting the United Nations Conventions which oppose legalisation and promote policies to eradicate drug abuse worldwide. Has your city joined ECAD?

European Cities Against Drugs

ECAD, Stadshuset

105 35 Stockholm, Sweden

Tel. +46-8-5082 93 62 Fax +46-8-5082 94 66

e-mail: ecad@ecad.net www.ecad.net

ECAD Regional office in Russia www.ecad.ru

zazulin@ecad.ru Phone +7-812-328 96 65

ECAD Regional office in Latvia

vilnis.kipens@kurzeme.rcc.lv

Phone +371-7037330 Fax +371-7037331